

TER BESLISSING

Datum

9 januari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2023/347392

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Openbaar Vervoer en

Spoor

OV en Stations

Beslistermijn

15 januari 2024

Bijlage(n)

6

Aan

Staatssecretaris

nota

Kamerbrief in reactie op moties over onderzoeken wettelijke belemmeringen oprichting provinciale vervoersbedrijven en motie over het in kaart brengen van mogelijkheden voor meer grip concessie(kosten)

Aanleiding

Bijgaand ontvangt u een concept Kamerbrief waarmee wordt voldaan aan een drietal moties die zijn aangenomen over (provinciale) vervoerbedrijven. De eerste twee zijn ingediend in het tweeminutendebat openbaar vervoer en taxi (22 maart 2023), de derde tijdens stemmingen in het nota-overleg meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport (6 december 2022). Concreet gaat het om de volgende moties:

1. Motie van de leden Alkaya en De Hoop over onderzoeken welke belemmeringen er voor provincies zijn om publieke vervoersbedrijven op te richten.¹
2. Motie van de leden Krul en Van der Graaf over onderzoeken naar wettelijke aanpassingen er nodig zijn voor het oprichten van provinciale vervoersbedrijven.²
3. Motie van de leden Van der Graaf en De Hoop over het samen met provincies in kaart brengen van de mogelijkheden om meer grip op de OV-concessie(kosten) te krijgen en daarbij het wijzigen van de concessies door het in eigen bezit nemen van vervoermiddelen, bedrijfspanen, zoals parkeerplaatsen of garages en het in eigen dienst nemen van chauffeurs te betrekken.³

Op 14 december 2023 heeft het lid De Hoop (GL/PvdA) op internet een initiatiefwetsvoorstel Wet provinciale inbesteding vervoersconcessies gepubliceerd ter publieke consultatie.⁴ Belanghebbenden kunnen tot 18 januari 2024 reageren. Met het initiatiefwetsvoorstel beoogt het lid De Hoop (GL/PvdA) het voor provincies mogelijk te maken een eigen vervoersbedrijf op te richten en hieraan onderhands een concessie te gunnen.

Na afronding van de internetconsultatie kan het Kamerlid het wetsvoorstel aanhangig maken in de Tweede Kamer en begint de formele behandeling. Deze behandeling begint met een advies van de Raad van State. Op basis van de Aanwijzingen van de Regelgeving buigt het kabinet zich pas bij de parlementaire behandeling van het initiatief-wetsvoorstel in de Tweede Kamer over het initiatief.

¹ Kamerstukken II 2022/23, 29 984, nr. 795, d.d. 22 maart 2023.

² Kamerstukken II 2022/23, 29 984, nr. 796, d.d. 22 maart 2023.

³ Kamerstukken II 2022/23, 36004-A, nr. 42, d.d. 6 december 2022.

⁴ Overheid.nl | Consultatie Wet provinciale inbesteding vervoersconcessies (internetconsultatie.nl)

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met bijgevoegde concept-Kamerbrief deze te ondertekenen en aan de Kamer te laten versturen.

Datum

9 januari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2023/347392

Kernpunten

- In de brief schrijft u dat voor de oprichting van provinciale vervoersbedrijven een wetswijziging nodig is. Provincies moeten goed nagaan of zij – indien gewenst en wettelijk toegestaan - tot oprichting van een provinciaal vervoerbedrijf over kunnen gaan. Als een provincie over wil gaan tot inbesteden dan moet aangetoond worden dat het huidige systeem van aanbesteden van openbaarvervoerconcessies niet (goed) werkt. Als aangetoond kan worden dat de markt bepaalde diensten kan verlenen, is het aannemelijk dat het inbesteden van de openbaar vervoerdiensten leidt tot bezwaar en gerechtelijke procedures vanuit de Europese Commissie en vanuit marktpartijen. U schrijft tevens dat voor het in eigendom nemen van activa en het in dienst nemen van personeel door provincies er geen wettelijke belemmeringen zijn voor provincies om hiertoe over te gaan. Waar dit (strategisch) wenselijk is, wordt dit al toegepast door provincies.
- In de brief merkt u op dat u geen signalen heeft van de provincies dat zij behoefte hebben aan een extra wettelijke mogelijkheid om een provinciaal openbaarvervoerbedrijf te kunnen oprichten. U schrijft dat u het een voorwaarde vindt om tot wetswijziging over te gaan wanneer er een duidelijke behoefte is bij de provincies.
- De vraag is of deze maatregel bijdraagt aan een oplossing voor de bestaande (financiële) problematiek in het regionaal vervoer. Ongeacht het publiek of privaat organiseren zijn de kosten in het openbaar vervoer sterk toegenomen en zijn de reizigersaantallen nog niet terug op het oude peil. Daarop zal geanticipeerd moeten worden. Inhoudelijk zijn er geen sterke argumenten om van de huidige aanbestedingspraktijk van concessies af te stappen. Zo blijkt uit onderzoek uit 2020 (onderdeel van het marktordeningsbesluit) dat de verplichting om concessies regionaal aan te besteden tot efficiencyverbetering heeft geleid en tot een verbeterd reizigersproduct met meer frequenties.

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

6

Krachtenveld

- De SP is tegenstander van de marktwerking op het spoor en heeft tijdens meerdere debatten daar vragen over gesteld. PvdA en GroenLinks tonen zich kritisch over marktwerking in het openbaar vervoer. CDA en CU willen eveneens de mogelijkheden van een provinciaal ov-bedrijf verkennen, maar zien het meer als aanvulling op de huidige mogelijkheden van openbaar aanbesteden.
- DOVA heeft desgevraagd aangegeven dat zij geen signalen hebben dat provincies de wens hebben om provinciale vervoersbedrijven op te richten.

Toelichting

- Provincies hebben een openbare aanbestedingsplicht voor het bus- en treinvervoer. Hier kan alleen in bijzondere gevallen van worden afgeweken.
- Voor het idee van een provinciaal vervoersbedrijf lijkt de Kamer te kijken naar de stadsvervoerders in Rotterdam, Amsterdam en den Haag. Daar wordt het vervoer inbesteed aan de plaatselijke vervoersbedrijven waarover de gemeente doorslaggevende zeggenschap heeft. Deze steden maken daarbij gebruik van een uitzonderingsmogelijkheid in de Wp2000 die als gevolg van

een initiatiefwetsvoorstel in 2012 is doorgevoerd en mede is ingegeven door het complexe netwerk van deze steden.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief	over provinciale vervoersbedrijven en het in bezit hebben van assets en in dienst nemen van personeel
03	Motie van de leden Krul en Van der Graaf	over onderzoeken met welke wettelijke aanpassingen het oprichten van provinciale vervoersbedrijven mogelijk wordt
04	Motie van de leden Alkaya en De Hoop	over onderzoeken welke belemmeringen er voor provincies zijn om publieke vervoersbedrijven op te richten
05	Motie van de leden Van der Graaf en De Hoop	over meer grip krijgen op de concessiekosten
06	Consultatieversie-wetstekst initiatiefwetsvoorstel lid De Hoop	Actuele wetsvoorstel
07	Consultatieversie-memorie van toelichting bij initiatiefwetsvoorstel	Toelichting bij wetsvoorstel ter consultatie

Datum

9 januari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2023/347392

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

6